

**NAGYTARCSA KÖZSÉG
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV**

V/b. FÁZIS: A TAK ELFOGADÁSÁRÓL SZÓLÓ 142/2018. (IX. 3.) SZÁMÚ
ÖNKORMÁNYZATI HATÁROZAT ÉS A TKR ÖNKORMÁNYZATI
JÓVÁHAGYÁSA UTÁN VÉGLEGESÍTETT DOKUMENTÁCIÓ

Budapest, 2018. szeptember

Projektszám: 1127

Nagytarcsa Község településképi arculati kézikönyvet és településképi rendeletet Nagytarcsa Község Önkormányzatának megbízásából készítette:

	Pest Megyei Terület-, Település-, Környezet Tervező és Tanácsadó Kft. Műterem: 1085 Budapest, Kőfaragó u. 9. IV. emelet Telefon: (+36-1) 2670508, 2677078 E-mail: pestterv@pestterv.hu; Honlap: www.pestterv.hu
---	--

A TERV ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐK NÉVSORA:

**Településrendezés,
irányító tervező és
projekt menedzser:**

Pekár Zoltán

településtervezési vezető tervező

szakképesítés: okl. városgazdasági
üzemmérnök,
okl. városépítési- városgazdasági szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 01-3463
tervezői jogosultság: TT/1

**Zöldfelületek,
környezetrendezés:**

Mándi József

vezető területrendező tervező,
településtervező,
táj- és kertépítész tervező

szakképesítés: okl. táj- és kertépítész mérnök,
okl. városépítési- városgazdálkodási
szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 01-5149
tervezői jogosultság: TT/T, TK, TR 01-5149

Településfejlesztés

Károlyi János

területrendező vezető tervező

szakképesítés: okl. geográfus,
okl. szociológus
építész kamarai névjegyzéki szám: 13-1017
tervezői jogosultság: TR

Régészet

Vágner Zsolt (Archeo Art Bt.)
okl. régész

szakképesítés: okl. régész,
okl. szám: 459/2002

Építészet

Kozma Klára
okl. építészmérnök

szakképesítés: okl. építészmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 07-0438
tervezői jogosultság: É

Dénes Katalin
okl. építészmérnök

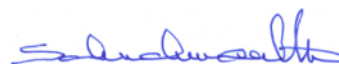
szakképesítés: okl. építészmérnök,
műemlékvédelmi szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 20-0333
tervezői jogosultság: É

Települési főépítész

Kertész László
okl. építészmérnök

szakképesítés: okl. inf. mérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 13-7099
tervezői jogosultság: ÉK, ME-É-II., ME-ÉM-II., MV-Ép/B

Ügyvezető igazgató:

Schuchmann Péter

Budapest, 2018. szeptember

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
BEVEZETÉS	3
NAGYTARCSA BEMUTATÁSA	4
Története	4
Településszerkezet, tájhasználat.....	5
ÖRÖKSÉGÜNK	7
Építészeti értékek	7
A táji és természeti értékek	9
ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK	10
Történeti településmag	10
Kisvárosias lakóterületek	11
Kertvárosias lakóterületek.....	12
Gazdasági területek	13
Beépítésre nem szánt területek	13
ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ.....	14
Történeti településmag	14
Kisvárosias lakóterületek	15
Kertvárosias lakóterületek.....	15
Beépítésre nem szánt területek	16
JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA	17
Történeti településmag	17
Hagyományos épületek, részletek	17
Mai példák	18
Kertvárosias lakóterületek.....	19
Épületek	19
Építészeti részletek.....	20
Intézményi épületek	21
Anyaghasználat, színek	22
Kerítések	22
Kertek.....	23
Utcák, terek	24
SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK.....	25
REKLÁMHORDOZÓK.....	25
EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK.....	25

BEVEZETÉS

SZERZŐDÉS, MUNKAINDÍTÁS

Nagytarcsa Község települési arculati kézikönyvének és településképi védelmi rendeletének elkészítését, a települési önkormányzat megbízásából a PESTTERV Kft., a 2017. első félévében kötött tervezési szerződés alapján és keretei között végzi. A településtervezési munka a szerződéskötést követően az adatbeszerzésekkel, és a hatályos településrendezési eszközök vizsgálatával indult 2017 áprilisában.

TERVEZÉSI FELADATOK

A településképi arculati kézikönyv a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti tartalommal készült. A kézikönyv építészeti útmutató fejezetében a Lechner Lajos Tudásközpont által biztosított Településképi Arculati Kézikönyv egyeztető felületén található és letölthető ábrák kerültek felhasználásra. A helyszíni bejárásokat 2017 áprilisában végeztük el.

A kézikönyv készítése során felhasználásra került a korábbi örökségvédelmi hatástanulmányok megállapításai, úgymint az Archeo-Art Bt. által 2015. évben Nagytarcsa teljes közigazgatási területére készített örökségvédelmi hatástanulmánya.

A településképi védelmi rendelet készítésével párhuzamosan örökségvédelmi hatástanulmány, és települési értékleltár nem készült, mivel a TSZT módosításhoz és a helyi építési szabályzat felülvizsgálatához, módosításához 2015 decemberében készült el az örökségvédelmi hatástanulmány.

A TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV CÉLJA

A kézikönyv szemléletformáló célt szolgál, segítség kíván lenni a településen építkezők számára. Az arculati kézikönyv a település bemutatásával, az építészeti és természeti értékek megismertetésével, valamint útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Egyúttal bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez is illeszkedik.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, céljuk Nagytarcsa épített környezetének és értékeinek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása, a település karakteréhez illeszkedő lehetőségek bemutatása.

A településrészek egységességét, harmonikus megjelenését a sok közel egyforma, csak részleteiben különböző épületek összessége teremti meg, melyben az egyes épületek kiegészítik egymást. A különböző karakterű területek lehatárolásával, és építészeti értékeinek megismertetésével nyújt segítséget a kézikönyv a jövőben építkezni, felújítani vagy átalakítani kívánóknak.

NAGYTARCSA BEMUTATÁSA

TÖRTÉNETE

Pest megye Gödöllői járásban található Nagytarcsa község határos Budapest XVI. és XVII. kerületével. A település felszíne változatos, mivel a Pesti-síkság keleti és a Gödöllői-dombság nyugati határán fekszik, a Szilas-patak völgyében. A több mint 4000 lelket számláló község alapvetően kertvárosias, helyenként kisvárosias arculatú, dombvidéki agglomerációs település képét mutatja.

A környék kedvező természeti és földrajzi adottságai miatt már az ősidők óta lakott volt. Területén újkőkori kőbaltákat és csontszerszámokat, rézkori idoltöredéket, bronzkori karperecet, szarmata-jazig bögrét, fazekat és őrlőkövet tártak fel, valamint Justitianus császár bronz pénze is előkerült. Fontos régészeti emlékünkhöz a vaskorból származó szkíta öntött bronzcsörgők, a sámánok vallási rituálék alkalmával használt eszköze, melyek közül az álló bikát ábrázoló bronzcsörgő Nagytarcsa címerének fő motívuma lett.

A X. századi magyar köznépi temető leletanyaga, a honfoglaló lakosság itt élését, a faluközösség létezését bizonyítja. Az 1967-ban feltárt temető 23 sírjából farkoskarika, vaskés, vas nyílcsúcs, vasbárd, vas kengyelpár, csikózabla, vas hevedercsat, füles gombok, ingnyak díszveret, kockajátékként szolgáló állati bokaacsontok kerültek elő. A település az Árpád-korban is lakott volt, melyet egy cserépedényben talált ezüstdénárók támasztanak alá.

Nagytarcsát először egy 1302-ből származó Anjou-kori oklevél említi „*Thorch*” néven, majd az 1352. május 3-án keltezett és Pécel határjárásáról szóló oklevélben olvashatjuk a falu nevét másodszor „*Tharcha*”-ként. A Tarcsa helynév személynévből keletkezett, magyar névadással. A honfoglalás előtti időkből nyelvünkbe került ótörök eredetű jövevényszó, a *tar*, azaz kopasz jelentésű szavunk kicsinyítőképzős (-sa, -csa) alakja. 1438-ban tűnik fel oklevélben a Tárcsai család legelső ismert tagja: *Tharcha-i* István. A XV. század közepén Tárcsa községből kivált a falu északi része és a Péczeli család birtoka lett, amelyet azután Felső Tárcsa néven említettek. A falu déli része *Tárcsai Csik István* nevű köznemesé lett, aki Hunyadi János kormányzó kegyeltjeként kapta birtokát, ezután Csik Tarcsa néven említették.

A 150 éves török uralom alatt is lakott maradt a település, a budai pasa igazgatása alá tartozott, azonban a Fülekre menekült nemesség is visszajárt az adót beszélni. A kettős birtoklás nehézségei ellenére a XVI. század folyamán a porták száma és a népesség folyamatosan növekedett. A XVII. század elején a község lakossága már protestáns volt. Pongrácz György váci püspök 1673-ban készült váci egyházmegyei templomos helyiről készült térképén Csíktarcsa templomos helyként szerepel. Buda visszafoglalásakor súlyos károkat szenvedett a falu, az 1690-1695. évi összeírásokban a lakatlan helyek között szerepelt. A betelepítés nem érintette a falut, az eredeti lakosság azonban visszaköltözött, és 1697-től már a megyei közgyűlésen említik Csíktarcsa földesurát, Prunner György kamarai tanácsost.

A kuruc-labanc harcok és a pestisjárvány miatt 1707 végén ismét lakatlan lett a falu. 1710 után a megfogyatkozott lakosság visszatért, majd 1720-1782 között a belső vándorlás során Hont, Nógrád és Pest megyéből magyar és szlovák szabadon költöző jobbágyok, zsellérek és adóra nem kötelezett szolgák érkeztek a községbe. Grassalkovich Antal kamarai elnök 1730-ban megvette Csíktarcsát, és a XVIII. század közepétől Nógrád és Hont vármegyékből

érkező tótokkal telepítette be. 1785-ben Pest megye közgyűlése engedélyezte új evangélikus templom építését, így a falu keleti részén 1819-ben kőből és vályogból megépült a zsindegyházzal fedett, középtornyos ágostai evangélikusok temploma. A jobbágyfelszabadításról szóló törvény alapján a tagosításra 1856-ban került sor. 1872-ben Csiktarcsa önálló nagyközség lett, új evangélikus iskola és községháza épült.

A XX. század elején megkezdődött a szegényparaszt munkavállalók ingázása a fővárosba és a kistarcsai gépgyárba. A század első felében felépült az új evangélikus templom és a római katolikus templom is, a Hangya szövetkezet székháza, a községi óvoda és megkezdődött villanyvilágítás kiépítése. Az országos jellegű, öt hónapos, bentlakásos Tessedik Sámuel népfőiskola 1938 és 1944 között működött a község délnyugati részén.

A településfejlesztés első szakasza az 1950-es évek elején indult el a posta megnyitásával és az első Cinkotára menő helyközi autóbuszjárat elindításával, a Rákóczi utcában törpevízmű építésével, valamint sportpálya létesítésével és járdák kialakításával. 1964 ősztől megkezdődött a községfejlesztés második szakasza: hat utcában járda, új patakhíd, két utcában szilárd burkolatú út épült, valamint felépült a Zrínyi utcai orvosi lakás és rendelő, az új posta és a ravatalozó, korszerűsítették a művelődési termet, különálló épületet kapott a községi könyvtár. Az 1970-es években megindult az ivóvíz szolgáltatás, majd az 1980-es évek elején megépült a szennyvízcsatorna gerincevezetéke. 1983-1990 között valósult meg a községfejlesztés harmadik szakasza, melynek során befejeződött az emeletes általános iskola új szárnyának felépítése, és elkészült a Petőfi utcában az új önkiszolgáló élelmiszerbolt, majd kiépült a földgázvezeték.

A rendszerváltás után megalakult önkormányzat első feladatai között szerepelt a telefonvonal kiépítése, az autóbuszjárat korszerűsítése és a szennyvízcsatorna hálózat kiépítése. 1991-ben elkészítették a község címerét a bikaszobros bronzsörgövel.

A 2001-ben elfogadott településfejlesztési koncepció és településrendezési terv alapján került sor mezőgazdasági területek belterületbe vonására és azokon kertvárosias övezetek kialakítására. Az M0 és M31 kiépítésével ipari területei fejlődtek, megközelíthetősége javult. Nagytarcsa a fővárosi népesség egyik kitelepülési célterülete, az évről évre növekvő lélekszáma mutatja, hogy vonzó az itt élő és letelepedni szándékozók számára.

foto: Nagytarcsa honlapja

TELEPÜLÉSSZERKEZET, TÁJHASZNÁLAT

Nagytarcsa település- és utcaképet meghatározza a dombvidéki elhelyezkedés, valamint két legrégebbi útja, azaz a Budapest XVI. kerület és Isaszeg közötti, valamint a Budapest XVII. kerület és Kistarcsa közötti utak települési szakaszairól észlelhető látvány és látképek. Nagytarcsa egy alapvetően kertvárosias, helyenként kisvárosias arculatú, dombvidéki agglomerációs település képét mutatja.

I. katonai felmérés 1782-1785

Az első katonai felmérés szerint Nagytarcsa elágazó egyutcás útifalu, azaz olyan szabályos alaprajzú település, melynek két sor szalagtelke egy átfutó út két oldala mentén helyezkedik el, az útca és telkek szélessége közel azonos. Beépítés ekkor a mai Rákóczi út mentén, és a Zrínyi utca Széchenyi utcai elágazásáig tartott. A második felmérésen már megfigyelhető az evangélikus templom a falu keleti végén, a beépítés alapvetően nem változott, kisebb terjeszkedés megfigyelhető. Az 1883. évi kataszteri felmérésen már látható Tessedik Sámuel utca, Tompa utca, Bocskai köz, Akácfa utca és a Jókai utca beépítése is. A fejlődés eredményeként a hosszházak (oldalhatáron álló, utcára merőleges gerincű nyeregtetős, tornácos épület) között megjelent a hajlított háztípus (a hosszház az utcavonallal párhuzamos nyeregtetős épülettel egészül ki) is.

A település magját a Rákóczi út, az evangélikus

II. katonai felmérés 1819-1869

templom és környéke, valamint a római katolikus templom és környéke alkotja. A tájhasználat az 1970-es évekig jelentős változást nem mutatott, azonban a növekvő lakosság miatt egyre több területet vettek el a rétek, szántók területéből, majd az Öreghegy és Újhegy szőlőterületeinek beépítése is megtörtént. Az autópályák mentén és közelében jelentős méretű ipari és gazdasági területek alakultak ki.

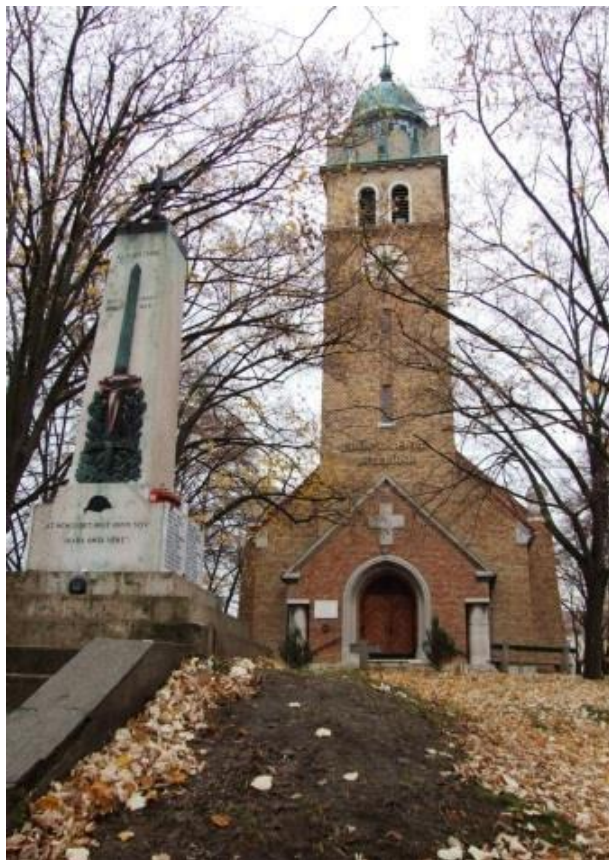
A település jelentős része beépítetlen terület, erdősültsége viszonylag alacsony, külterületeinek meghatározó része – a folyamatos csökkenés ellenére is – mezőgazdasági területek. A településképét alapvetően a domborzati adottságok, a növényzet, a közlekedési hálózatok, a kialakult területhasználatok, és a telekalakítási és beépítési helyzet határozzák meg.

foto: Koszták Rudolf, fotoMagic

ÖRÖKSÉGÜNK

ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK

Nagytarcsán műemléki védelem alatt álló épület nem található, de a helyi építési szabályzat több épületet is helyi védelemre alkalmasnak tart.

A település központját a Sándy Gyula által tervezett, 1931-ben épült evangélikus templom uralja. Ezen a területen korábban az 1819-ben kőből és vályogból épült, zsindellyel fedett ágostai evangélikusok temploma állt. A templom a település keleti részén, annak legmagasabb pontján, hársfákkal beültetett kertben áll. Előtte az I. és II. világháború áldozatainak emelt emlékmű, a parkban a 2000-ben felállított államalapítási emlékmű a szárnyát kiterjesztő turulmadárral.

A középtornyos templom klinker téglával burkolt, építéskor a tornyon és az oldalhomlokzatokon stilizált népi motívumokkal díszített vakolt felületek készültek. A bélétes kőkeretes, csücsíves záródású kapuja felett kő kereszt kapott helyet, melyre az építés évét vészték.

A templombelsőt forgatható, fa intarziás festett szárnyas oltár díszíti. Képei az egyházi esztendő négy fő ünnepkörét ábrázolják, művészi megfogalmazásban: Advent - Karácsony, Böjt - Húsvét, Pünkösd, Reformáció.

A település másik fontos szervezője a Bosco Szent János tiszteletére felszentelt római katolikus templom, mely 1935-ben épület fel eklektikus stílusban. Homlokzati falfülkéiben Szent Erzsébet és Szent István szobrai láthatók.

A templom téglalap alaprajzú, apszisa egyenesen záródik, déli részéhez sekrestye kapcsolódik. A homlokzati középrizalitot timpanon zárja, melyen egy műkökereszt kapott helyet. Nyeregtetős, rombusz palával fedett, gúla sisakja fémlemezfedéses.

Az egykori Tessedik Sámuel Népfőiskola – a mai Falumúzeum felújított épülete – a XX. század eleji Nagytarcsa épületeinek és beépítésének jellegzetességeit hordozza. A téglalap alaprajzú épület vakolt, cseréppel fedett nyeregtetős, teleoromzatos, déli homlokzatán lopott tornác, négy falazott oszloppal.

Az országos jellegű, öt hónapos, bentlakásos paraszt népfőiskola 1938 és 1944 között működött az épületben.

A "Hangya" Fogyasztási Szövetkezet székháza 1924-ben épült fel a Rákóczi utcában. A népi eklektika stílusában készült épület tömegében és homlokzati kialakításában őrzi építéskori karakterét, azonban a rikító színes kialakítása az utcakép és az épület szempontjából is kedvezőtlen. Palával fedett kontyolt nyeregtető, a gerincet díszítő fém elemek, az íves oromfal és műkövázak emlékeztetnek a XX. századi település építészetére.

A településközpont értéke az utcák történeti vonalvezetése, a fő utca orsó alakú teresedése, valamint a fő utcát övező szalagtelkek sora, melyen egykor egységes oldalhatáros, földszintes hosszházas illetve hajlított házass beépítésben sorakoztak a falusias lakóházak.

Az egykor egységes oldalhatáros beépítésű, hosszúházass, utcára merőleges gerincű nyeregtetős, oszlopos tornácos kialakítású épületállomány mára megszűnt, de egy-két XX. század elején épült lakóépület még áll településünkön. Utcai homlokzatuk teleoromzatos, két kisméretű padlásszellőző nyílással, a tisztaszoba két álló téglalap alakú, osztott üvegezésű fa nyílászárójával és bejárati kapuozlóppal.

A kétsoros elrendezés szép példája az Arany János utca 20. szám alatti épületek, az egyik telekhatárán a teleoromzatos tornácos lakóépület, másik telekhatárán oldalhatáros beépítésben nyári konyha és kamra, a két épület hasonló homlokzati megjelenéssel.

A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

foto: Koszták Rudolf, fotoMagic

foto: Koszták Rudolf, fotoMagic

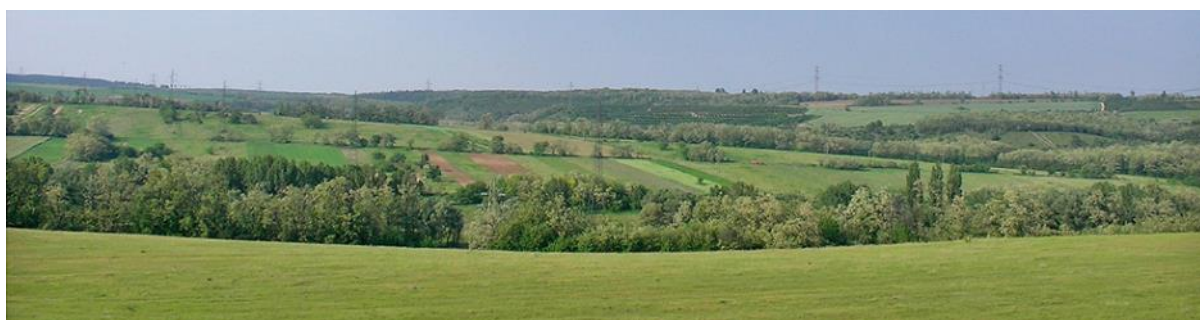

foto: Koszták Rudolf, fotoMagic

Nagytarcsa az Alföld északnyugati részén, a Pesti-síkság keleti, a Gödöllői-dombság nyugati határán fekszik. Felszíne változatos, a sík és a dombos-lankás vidék egyaránt megtalálható területén, mely a Duna tízezer évvel ezelőtt lerakott hordalékából, durva folyami homokból áll. A táj mai arculatát a Szilas-patak alakította, mely széles völgyben folyik, és észak-déli irányban kettészeli a község területét.

A Szilas-patak és a külterület keleti részén a patak Nagytarcsai-mellékága tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek közé soroltak, valamint része az országos ökológiai hálózatnak is. A Szilas-patak az ökológiai folyosó részét képezi, míg a Rákóczi út – Munkácsy Mihály utca – Vadvirág utca által határolt terület a magterület része.

A mellékág mentén fekvő völgyek, nedves rétek és erdős területek alkotják a község természeti értékeit.

A patak mentén zsombéksás, bugás sás, csőrös sás, kistűszű hangyabogáncs, fekete ribizske is előfordul. Az ökológiai hálózat a megmaradt természetközeli élőhelyfoltok megőrzését és a közöttük lévő kapcsolatrendszer hivatott megvédeni.

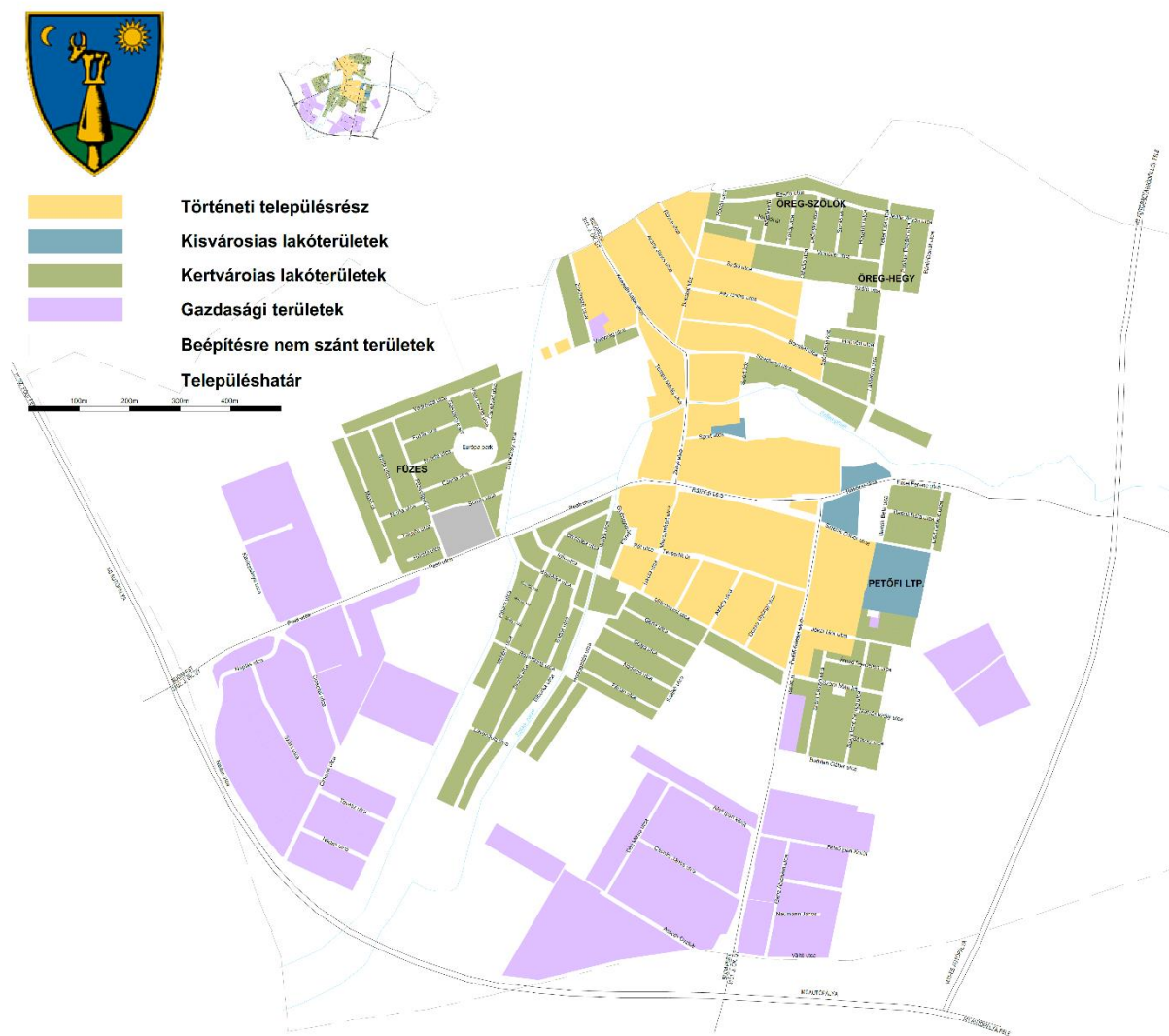
Nagytarcsa közigazgatási területét nem érinti, de azzal közvetlenül határos a Gödöllői-dombság Natura2000 természetmegőrzési területe, valamint a Szilas-patak folytatásaként Budapest XVI. kerületben helyi jelentőségű védett természeti területe a Naplástó Természetvédelmi terület.

A település közparkként is hasznosított területe az evangélikus templom előtti közpark, ahol kellemes árnyékot ad a hársfasor. A parkban áll az I. és II. világháború áldozatainak mésző obeliszk emlékműve, az államalapítás emlékműve a kiterjesztett szárnyú Turul madárral, valamint a zöldfelület nyugati végében Győri János, az önálló nagytarcsai evangélikus gyülekezet második lelkészének mésző emlékműve.

A Füzes liget területén található a kör alakú Füzesligeti Szabadidő Park, területén játszótérrel, község címerét ábrázoló ivókúttal. A település további zöldfelületi rendszerét a közterületek kiszélesedése során fennmaradó parkosított területrészek alkotják. Az önkormányzat előtti területet parkosították, a díszkút indákkal körbefuttatott oszlopának tetején a szkíta csörgő bika díszé után mintázott figura.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

TÖRTNETI TELEPÜLÉSMAG

A település történeti településmagja a Rákóczi utca, Zrínyi utca és Kossuth Lajos utca mentén alakult ki, az evangélikus és római katolikus templomok, valamint az egykori népiskola környezetében. Nagytarcsa településmagjának utca és telekszerkezetét máig megőrizte.

A központban megtalálhatók a község intézményeinek épületei, az igazgatás, az oktatási és egyházi, egészségügyi épületek, valamint a kereskedelmi és szolgáltató épületek is.

A településközpont és a XX. században kialakult utcákban (Zuborhegy területe – Arany János utca, Kossuth Lajos utca; Öregszőlők alatti terület – Széchenyi utca, Bocskai utca, Ady Endre utca; Petőfi utca – Tessedik Sámuel utca – Iskola utca –

foto: Koszták Rudolf, fotoMagic

Millenniumi utca által határolt terület) még megfigyelhetők az egykori szalagtelkes, oldalhatárosan álló földszinti, falusias beépítések, az utcára merőleges gerincű nyeregteretűvel és oszlopos tornáccal. Jellemző, hogy az egykori hosszúházak utcai része helyett sátoztetős részt emeltek, azonban az udvari részen megtartották a tornácos hosszúházat. A településképpen sajnos sok a tájidegen tömegalakítású épület, különböző időszakokból különböző minőségű és karakterű épületek követik egymást, így a beépítés heterogén, hagyományos településképről nem beszélhetünk.

A településközpontban az oldalhatáron álló beépítés, az egyszerű tömegalakítás és nyeregteretű a jellemző. Az oldalhatáron álló telepítési mód a követendő példa, javasolt a közvetlen környezetben jellemző tetőgerinc irány és tetőhajlásszög alkalmazása, mely jellemzően 35-45 fok közötti. Ez a tradicionális épületforma és telepítési mód alkalmazása javasolt ezen a településrészen az új építésű házak számára is. A homlokzatok díszítésénél jellemző a színes vakolt felületek használata. Leginkább egyszerű tömegű, letisztult stílusú házakkal lehet a településképet tiszteletben tartani, azt érzékenyen folytató házakat építeni.

KISVÁROSIS LAKÓTERÜLETEK

Nagytarcsán 1952-ben honvédlaktanyához kapcsolódóan tiszti lakótelep épült, mely az 1960-as évek elején további épületekkel bővült az evangélikus templom mögötti területen, a Petőfi-lakótelepen. A magastetős, többszintes lakóépületek szabadon álló beépítésben állnak, a tervezett településrész egységes képet mutat.

A község központjától keletre, a Kishegyen az 1980-as évek elején épült fel az akkor korszerű, paneles kislakótelep. A tervezett lakótelep háromemeletes épületi szabadonálló beépítésben, északnyugat – délkeleti hosszteneggellyel állnak.

KERTVÁROSIAK LAKÓTERÜLETEK

A korábbi mezőgazdasági területek belterületbe vonásával, és új tervezett telekosztás kialakításával jött létre az Öregszőlők területén található kertvárosias beépítés és a Füzes-liget lakópark. A beépített területek szerkezetén jól látszik a tervezettség, az alapvetően raszteres jellegű szerkezet.

A Szilas-patak és a Rákóczi út közötti „Alsó-rét” területén, valamint a „Temető alatti” és „Malomárok fölötti” kertvárosias településrészek nagy része még beépítetlen. Csakúgy, mint a Szent Imre herceg és Szent László utca közötti kertvárosias rész.

Az újonnan parcellázott területeken új kertvárosi településképp alakul ki. Az utcaképek az alacsony és magas tetőhajlásszögek, a tetőgerinc iránya miatt nem egységes képet mutatnak, megjelenésük vegyes jellegű. Egyre meghatározóbbak a tájidegen, uniformizált kialakítású, karakterszegény épületek. A kertvárosias lakóterületek arculatát legerősebben a dombvidéki elhelyezkedés, a szabályos telekstruktúra és a heterogén minőségű beépítés jellemzi.

A kertvárosias lakóterületekre a szabadonálló beépítési mód a jellemző, a lakóházak általában nyeregtetővel fedettek, egyszerű tömegalakítással. Formai megjelenésük azonban különböző, megtalálható az utcával párhuzamos vagy arra merőleges tetőgerinc, az oromfalas, csonkakontyos és a kontyolt kialakítás is. A tetőformák, a tetőgerinc utcavonalhoz való viszonya és a tetőhajlásszög igen változatos.

foto: Koszták Rudolf, fotoMagic

GAZDASÁGI TERÜLETEK

Nagytarcsa gazdasági (ipari, kereskedelmi-szolgáltató) területei elsősorban a volt majorokban alakultak ki a település központi belterületének északi és délkeleti részein. Az M31 és M0 autópályák kiépülésével ipari gazdasági és kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területek kijelölése történt meg a Budapest XVII. kerülete felé vezető út mentén. A gazdasági területekre jellemző a szabadonálló beépítési mód, a földszintes, dobozszerű, könnyűszerkezetes raktározási épületek. A Nagytarcsai ipar parkban megjelentek azonban magasabb építészeti minőséget képviselő épületek, mint az AVIA motel és benzinkút, a BWG CNG töltőállomás zöldtetős épülete és irodaháza, valamint a FOLTIN iroda funkciójú fejépülete.

forrás: www.luxfunkradio.com

forrás: www.foltin-globe.hu

forrás: <http://www.negyediksoport.hu>

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Nagytarcsa közigazgatási területének több mint 80%-a beépítésre nem szánt terület, melynek meghatározó részén mezőgazdasági terület található, északi és keleti részén szabdalatlan, az országos ökológia hálózat részét képező erdőterületekkel. Területének különböző pontjain az egyes sajátos funkcióknak helyt adó különleges területek alakultak ki, mint a temető, a Füzesligeti út menti kertészet, bánya, anyagdepónia, honvédségi területek (külterület keleti részén).

www.fotomagic.hu - Koszták R.
foto: Koszták Rudolf, fotoMagic

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG

MAGASSÁG

A településközpontban az épületek magassága közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek Nagytarcsa központjának településképebe.

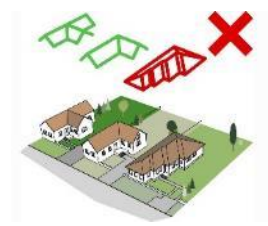

TETŐFORMA

A terület meghatározó karakterét a nyeregtetős, cseréppel fedett épületek adják.

Az új házak építésénél, meglévők átalakításánál nem kívánatos a túl tördelt, sok felületből álló tetőforma, javasolt a tetőforma meghatározásánál a 2-2 szomszéd figyelembe vétele.

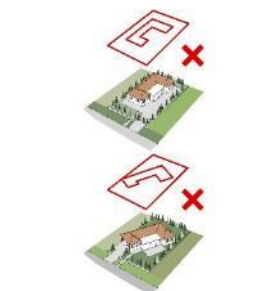
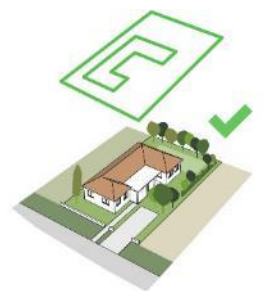
Az egyszerű tetőforma különböző formákban is elképzelhető, ilyenek lehetnek az „L” és „T” alakú nyeregtetős épületek, a tengelyes szimmetrikus oromfalas, a csonkakonty és a kontyolt tetőidom is elfogadható.

TELEPÍTÉS

A településközpontban, a falusias lakóterületeken az épületek telepítése oldalhatáron álló. Az épületek telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges vagy párhuzamosan telepített.

A nem utcára merőlegesen vagy párhuzamosan telepített, az utcavonaltól elforgatott rendszerben történő telepítés, valamint indokolatlanul nagymértékben hátrahúzott épület építése nem elfogadható.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A településközpontban megfigyelhető a hasonló anyag és színhasználat, a homlokzati vakolatok színezése természetes anyagokkal történt, fehér, sárga színek a jellemzőek. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok alkalmazása.

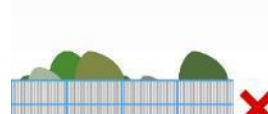
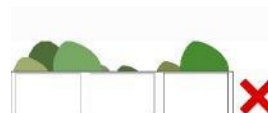
A tetők általában cseréppel fedettek, tetőfedésként nem javasolt nagyeleemes fém burkolat, hullámpala, bitumenes zsindelyfedés, kék színű fémfedés, máz nélküli szürke árnyalatú betoncserep, műanyag csereputánzatú héjalás alkalmazása.

KERÍTÉS

A központban a kerítések általában áttörtek, átláthatók, megjelenésük változatos formát mutat.

Javasolt lábazatos oszlopos kerítés alkalmazása áttört közbenső részekkel, mely a szomszédos telkek meglévő kerítéseivel illeszkedik.

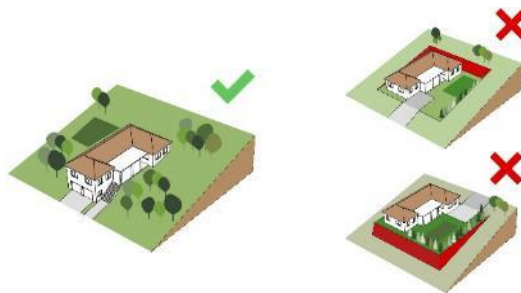

TEREPALAKÍTÁS

Nagytarcsa lejtős területein az épületek építésénél a lejtős terep adottságait figyelembe kell venni, törekedni kell a legkevesebb földtömeg megmozgatására. Nem elfogadható az épület földbe vájása, és teljes kiemelése sem, mivel az épület így kiemelkedik épített környezetéből.

Jó megoldás a részleges terepbevágás kialakítása, vagy eleve az épület terepbe illesztése.

KISVÁROSIS LAKÓTERÜLETEK

A kisvárosias településrészek beépítése kialakult képet mutat. A Petőfi-telep tetőtér beépítései, és paneles épületek magassága azonos, azok növelése nem javasolt.

Az épületek energetikai korszerűsítéskor a homlokzatok kialakításánál egységesen kell kezelni az épületegyütteseket, javasolt egységes szín- és formavilág alkalmazása. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok alkalmazása.

A gépészeti berendezések (napelem, napkollektor) telepítése szintén egységesen kezelendő.

KERTVÁROSIS LAKÓTERÜLETEK

MAGASSÁG

A kertvárosias településrészekben a lakóépületek magassága közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a település utcaképebe.

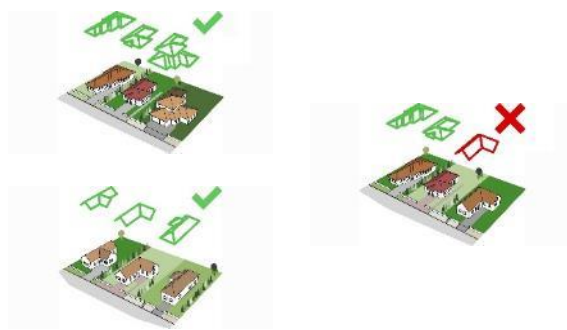

TETŐFORMA

A lakóépületek tetőformája változatos, de alapvetően egyszerű. Az új házak építésénél, meglévők átalakításánál javasolt a közvetlen szomszédos épületek tetőformáinak, tetőhajlásszögének figyelembevétele.

A lakóépületek tetőhajlásszöge közel azonos, jellemző a kontyolt kialakítás. Elfogadható tetőfelépítmények kialakítása is.

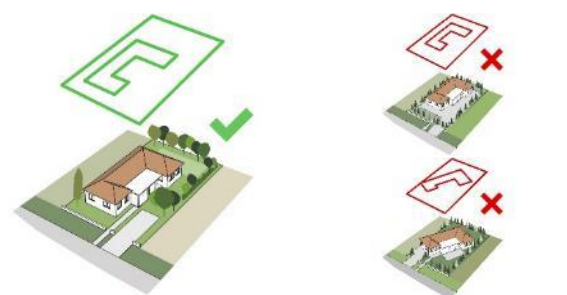
Az új kialakítású területeken, ha szomszédos épületek részben lapostetős kialakítással készültek, megengedett a lapostető építése.

TELEPÍTÉS

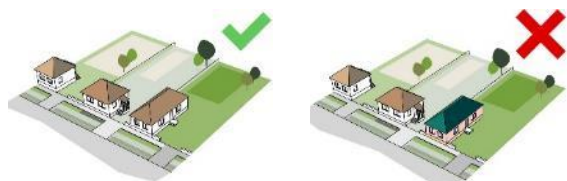
Lakóterületeken az épületek telepítése jellemzően szabadonálló, előkert megjelenésével, az utcával párhuzamos vagy merőleges rendszerű tömegformálással.

A nem utcára merőlegesen vagy párhuzamosan telepített, indokolatlanul nagymértékben hátrahúzott épület építése nem javasolt. Nem elfogadható, ha az új épület az utcavonaltól elforgatott rendszerben van telepítve.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A lakóépületek színvilága egységes, megfigyelhető a hasonló anyag és színhasználat. A homlokzatok jellemzően vakolt felületűek, előfordul a kő-, fa- és téglaburkolat alkalmazása is. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok.

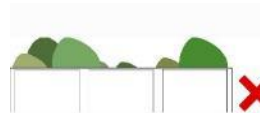
A tetők általában cseréppel fedettek, tetőfedésként nem javasolt nagyeleemes fém burkolat, hullámpala, bitumenes zsindelyfedés, kék színű fémfedés, máz nélküli szürke árnyalatú betoncserep, műanyag cseréputánzatú héjalás alkalmazása. Az új beépítésű területeken a mai divatos fehér – szürke színvilág kialakítása is elfogadható.

KERÍTÉS

A kerítések általában áttörtek, de megjelennek a tömör fából épített kerítések is.

A közterületi telekhatár felől javasolt oszlopos kerítés alkalmazása áttört közbenső részekkel, vagy fa kerítés kialakítása.

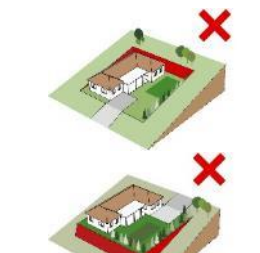
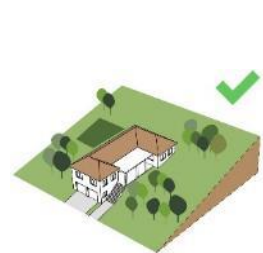
Rendkívül indokolt esetben, elsősorban oldalsó telekhatár mentén elfogadható a zárt (betonelemekből épített) kerítések létesítése is.

TEREPALAKÍTÁS

Nagytarcsa lejtős területein az épületek építésénél a lejtős terep adottságait figyelembe kell venni, törekedni kell a legkevesebb földtömeg megmozgatására. Nem elfogadható az épület földbe vágása, és teljes kiemelése sem, mivel az épület így kiemelkedik épített környezetéből.

Jó megoldás a részleges terepbevágás kialakítása, vagy eleve az épület terepbe illesztése.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

TETŐFORMA

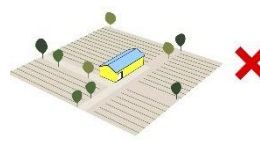
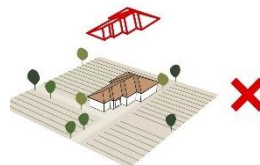
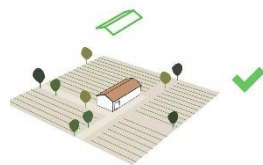
A beépítésre nem szánt területeken törekedni kell az egyszerű, nyeregvető tömegalakítás kialakítására. Javasolt a tetők tetőhajlásszögének 15-45 fok közötti megválasztása.

Lakó- és szállás jellegű épületeknél magastetős kialakítás javasolt, oromfalas, vagy kontyolt kialakítás, tetőfelépítmények kialakítása is elfogadható. A tetőhajlásszöget javasolt 25-45 fok közötti megválasztása.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A természet közelsége, és a nagy beépítetlen területek természetességének megőrzése érdekében javasolt a természetes, egyszerű anyaghasználat. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok.

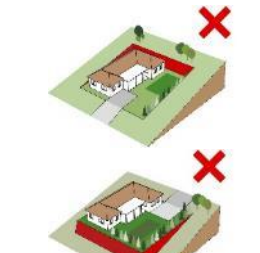
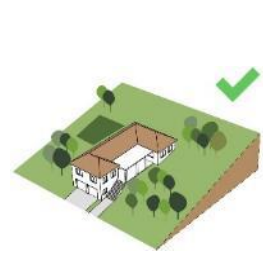
A tetők fedésénél nem javasolt a kék és zöld színű fedés alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

Nagytarcsa lejtős területein az épületek építésénél a lejtős terep adottságait figyelembe kell venni, törekedni kell a legkevesebb földtömeg megmozgatására. Nem elfogadható az épület földbe vágása, és teljes kiemelése sem, mivel az épület így kiemelkedik épített környezetéből.

Jó megoldás a részleges terepbevágás kialakítása, vagy eleve az épület terepbe illesztése.

JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

TÖRTÉNETI ELEPÜLÉSMAG

Hagyományos épületek, részletek

A történeti településmag jellegzetes épületei a XX. század elején épült nyeregtetős, tornácos hosszúházak. Az épületek megjelenését, hangulatát nagyban befolyásolják a nyílászárók formája, mérete, homlokzati elhelyezése. A különböző településrészek nyílászáróiban is eltérő képet mutatnak, mely sajátosság megőrzése a lakóink feladata. A hagyományos nyíláskialakítás a történeti településrészen jól megfigyelhető: két szárnyú, jellegzetesen két vagy három részre osztott, álló téglalap alakú fa ablakok, a vízszintes osztásban faragott díszítéssel, kő könyöklőpárkánnyal. Nagytarcsán jellemző részlet a homlokzati oromfalakban kialakított egy-egy padlásszellőző nyílás.

A népi építészet jellegzetes eleme az oszlopos tornác. A falazott oszlopos tornác folyosószerű, fedett, félig nyitott tere átmenetet képez a kert és a ház között, nyáron kiválóan árnyékol, télen viszont megfelelő tájolás mellett nem állja útját az alacsonyan sütő napsugaraknak. A tornácos épületek sora karakteres utcaképet mutat, mely erősíti a település egységes arculatát és identitását. Kialakításuk az új építésű épületeknek is követendő példák lehetnek. Megszélesített, vagy terasz fedésként használt átíratként az épület legkellemesebb helyét alkothatják, és tovább vihetik a hagyományt.

A történeti településrészen a lakóházak színezése természetes színekkel történt, a fehér, sárga árnyalati is előfordulnak, a XX. század elején azonban divatba jött a rózsaszín, világoskék, hidegzöld alkalmazása is. A nyílások a barna és a zöld árnyalatban festettek.

Az evangélikus templom csúcsíves, kőkeretes fa kapuja egyedi építészeti értékei településünknek.

Mai példák

A történeti településmagban új, a hagyományos épületek arányait figyelembe vevő épületeket is láthatunk. Az Öregszőlők alatti területen áll a hosszházak tömegalakításához és homlokzatképzéséhez illeszkedő cseréppel fedett csonkakontyos nyeregretetős épület. A homlokzati törtfehér vakolt felületet az osztott üvegezésű, zsalugáteres barna színű nyílások tagolják, valamint a vakolatból húzott könyöklőpárkányok és a zöldre mázolt oromdeszka színesítik.

Az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos, hogy mi az az arc, amit megjelenít. Kialakításakor törekedni kell a kedvező arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. De ugyanakkor az esztétikum mellett fontos, hogy jól illeszkedjen épített környezetéhez.

Ezt erősítik a tiszta épülettömegek, a nyílászárók kellemes arányai és a kortárs módon alkalmazott hagyományos anyagok egyaránt. A homlokzati felületeken javasolt a természetes anyagok használata, úgymint a téglá, faburkolat és a vakolt felületképzések. A különböző anyagok megfelelő mértékben való társítása szép homlokzatot képez, mely erősíti az egységes karakterű településképi kibontakozását.

Szintén az Öregszőlők alatti területen található a minden részletében mai, de a történeti település léptékéhez illeszkedő családi ház. Az utcai homlokzat tagolása kedvező, az oromfalas épületrész a hagyományos beépítésre emlékeztet, a jobb oldali lapostető kialakítás a modern lakóépületeket idézi, a két rész kapcsolata harmonikus. A téglá- és a faburkolatok, a cserépfedés és az osztott üvegezésű fa nyílászárók melegséget árasztanak. A dupla garázsajtó a nyílásokhoz illeszkedő faburkolattal szerencsésen illeszkedik megjelenéséhez. Az épülettel összhangban van téglá pilléres kerítése.

Az új házak építéskor mai, de a régi arányoknak megfelelő nyílásokkal az otthonunk jobban bele simul környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet. Az egységes utcakép kialakítását illetve az utcaképbe illeszkedést segíti, ha az épület nyílásait a környéken található házakéhoz hasonlóan alakítjuk ki.

KERTVÁROSIS LAKÓTERÜLETEK

Épületek

A kertvárosias lakóterületeken az épületállomány vegyes, meghatározó a földszintes, magastetős, egyszerű tömegalakítású beépítés. Az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos annak megjelenítése. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Egyszerű építészeti eszközökkel is egyedi, de a településképhez illeszkedő homlokzatokat alakíthatunk ki.

forrás: <http://epiteszforum.hu/gyuru-haz-nagytarcsan>

Füzes településrész kiemelkedő építészeti minőséget képviselő épülete, a nyeregtetős téglaburkolatos családi ház, mely 2007-ben elnyerte a Média Építészeti díjat. Az utca felé falakkal zárt épület az udvar felé pilléresített földig érő üvegfalakkal tárul fel. A földszint és tetőteres épület burkolata bontott téglából, mely az utcai kerítésen is visszaköszön. A nyeregtetőn hódfarkú cserépfedés.

forrás: <https://www.lakashazelado.hu/Eladó/Pest/Nagytarcsa>

Szintén Füzes településrészen található a félnyeregtetős tömegekből összeálló, egyszerű vakolt homlokzatos lakóház. A fehér felületeket mellett a fanyílászárók, és az oromrész fadísztése határozzák meg az épület karakterét. Egyszerű függőleges fa léckerítésében a gyalogos bejáratát a két vakolt felületű pillér jelöli ki. Kerítése és az épület kialakítása összhangban van, egységes összképet ad. Kedvező az épület telepítése, a gépkocsi tároló ugyan az utcára néz, azonban az épület tömegosztása és homlokzati tagolása ellensúlyozza ezt.

A szintén félnyeregtetős tömegekből álló épület meghatározó eleme a Füzesligeti útnak. A kerítés és az épület anyaghasználatának összhangja, valamint a garázs alacsony tömege és a homlokzati arányok kedvező egységet alkotnak.

Kerülendő az utca felé a garázskapuval fordulni, javasolt inkább a garázsokba oldalról, a telken belül behajtani. Ha ezt a telek szélessége nem engedi meg, akkor a tömegalakítást érdemes úgy kivitelezni, hogy ne a garázskapu kapja a fő hangsúlyt a homlokzaton.

Felsőréten található a hagyományos anyaghasználatot és tömegalakítást követő lakóépület. A kedvező tömegarányok, a vakolt és téglaburkolatos felületek arányai, a nyílások kiosztása megfelelő összhangban van. Az antracit szürke fémlemez fedés a félnyereg tetőn elfogadható az új beépítésű területen.

Építészeti részletek

A nyílászárók nagyban befolyásolják az épületek hangulatát. Sok helyen építettek be osztott üvegezésű, fa ablakokat, mely a téglaburkolattal és a vakolt felületekkel is összhangban vannak.

Az épület tömegéhez és arányához illeszkedő ablakajtó kialakítással, nemcsak az egyes épületek válnak harmonikusabbá, hanem az esztétikus utcaképet is erősítik. A meglévő utcaképbe való illeszkedést segíti, ha az épület nyílásait a környéken található házakéhoz hasonlóan alakítjuk ki.

A franciaerkélyen festett fa lécekből kialakított korlát egyedi karaktert kölcsönöz az épületnek.

A garázskapu bejárati kapuhoz hasonló kialakításával hangsúlya és ipari megjelenése kedvezően csökken.

Az épület megjelenésével összhangban kialakított falazott kémények kedvezően hatnak a településképre. A fehér színű, vakolt kémény, valamint a téglaburkolatos kémények tagozattal történő tagolása egyedi formát kölcsönöz, valamint az épület karakterét is erősítik.

INTÉZMÉNYI ÉPÜLETEK

Nagytarcsa intézményeinek épületei a település területén elszórtan találhatók. Az új óvodaépület a Sport utcában, a történeti beépítés mögötti területen, az egykori szalagtelkek végében kapott helyet. Az épület földszint és emeletes magasságával ugyan kiemelkedik épített környezetéből, azonban egyszerű nyeregvetős tömegalakításával, anyaghasználatával illeszkedik a településközpont épített környezetéhez. Homlokzatainak aránya és osztott nyílásai kedvezőek. A középületek kialakításánál törekedni kell a település léptékének megőrzésére.

A Rákóczi utcában 1892-ben eredetileg oldalhatáros beépítési módban épült a községháza. A mellette található saroktelken az önkormányzat közparkot alakított ki, így az épület ma szabadonálló és két főhomlokzattal rendelkezik. Az épület felújításakor az eredeti tömegalakítást megtartották, az épület színezését és anyaghasználatát szerencsésen választották meg.

A park közepén egy díszkút áll, melynek indával körbefuttatott oszlopán a település jelképe, a szkíta csörgő bika díszje után mintázott figura kapott helyet.

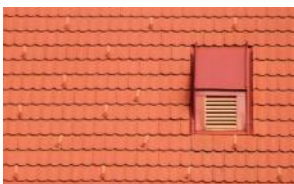
Az új általános iskola 1979-ben és 1984-ben emelt egy-egy épülettömbje a hosszázás kialakításra jellemző tömegformálással és telepítéssel simul bele a falusias lakóterület arculatába. Az épületek földszint és emeletes magassága ugyan kis mértékben kiemelkedik környezetéből, de ezt ellensúlyozza a cseréppel fedett, egyszerű nyeregvetős megjelenésével. Az iskola utólagos hőszigetelése a közelmúltban készült el, a homlokzat színezése jól emeli ki annak tagolását, az alkalmazott színek az utcaképhez megfelelően alkalmazkodnak.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

A településközpontban az épületek általában fehér és sárga árnyalataira festettek, a községháza vakolt homlokzatait téglaburkolat díszíti, míg az evangélikus templom téglaburkolatos falait vakolatba festett népi stilizált motívumok díszítik.

A téglafal – fa – fehér vakolat megfelelő aránya harmonikus anyaghasználatot eredményez. Az óvoda épületén megjelenő klinkertégla rakási módja, játéka még gazdagabbá teszi az épület megjelenését. Anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok – a kő, téglafal, vakolt felületek, faburkolat – részesítendő előnyben.

A magastetők héjalása az égetett agyag sötétebb, vagy világosabb árnyalata színében agyagcserep, vagy ahhoz hasonló színű betoncserep lehet. Elfogadható a rombuszpala fedés, valamint a fémlemez burkolatok is. Kerülendő a szürke betoncserep, a bitumenes lemezfedés, valamint fedésként a zöld és kék árnyalatainak alkalmazása.

KERÍTÉSEK

A lakóterületeken a kerítések magassága közel azonos, megjelenésük egyelőre nem egységes.

A téglalábazaton épített oszlopok közötti fa betétek kialakítása kedvező, ez az anyaghasználat több helyen is megjelenik a községben.

Újonnan építendő kerítésnél javasolt a szomszédos kerítések magasságának, karakterének és anyaghasználatának figyelembe vétele, ezáltal az épülethez és az utcaképhez is illeszkedő kerítés létesítése.

A kerítések kialakítása során alkalmazható a lakóépületünkénél is alkalmazott anyagok, színek, így még inkább harmonikusabb, egységesebb hatást érhető el a beépítéssel. A kertkapu kialakításakor javasolt hangsúlyozni a belépés helyét, de a túlzottan hivatkozott bejárati kialakítás kerülendő.

A régebben beépült területekre jellemző a kő talpazaton díszes fémrácsos kialakítás, mely általában zöldre vagy barnára mázolt.

A különböző formavilág esetén is a hasonló anyaghasználatkal kedvező kép alakulhat ki az utcákban.

KERTEK

Kertünk, mely a pihenés és kikapcsolódás színtere, teremti meg a kapcsolatot a természettel. Változatos növényalkalmazással többféle élőlénynek biztosíthatunk életteret, a fajok, arányok és színek megválasztásával egész évben élvezhetjük kertünk szépségét. A település, az utca megjelenésében a közterületről is jól látható elő- és oldalkertek játszanak jelentősebb szerepet.

Az előkerteknek védelmi és díszítő szerepe is lehet, forgalmas utca esetén mérsékeli a porszennyezést, és korlátozza a nem kívánt belátást is.

A település zöldterületi adottságain javít, hogy a településre jellemző családi házas beépítés miatt a rekreációs igények nagyobb része saját telken belül is megoldható.

A falusias lakóterületek nagyméretű kertjeiben ma is találunk szőlősorokat, gyümölcsösöket, és nem maradhat el a konyhakert sem, ugyanakkor megférnek a pihenés céljára kialakított részek is. A történeti településmag több telkén található meg az egykor fontos szerepet játszó kerek kutak, megőrzésük hozzájárul a hagyományos településkép megőrzéséhez.

A kertvárosias lakóterületeken a kisebb méretű telkek elsősorban a pihenést szolgálják.

Az épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fás szárú növényzet megővására. A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk, a magas növényzet csökkentheti, az alacsony növények növelhetik a ház méretének érzetét. Az átgondolt telepítéssel, dísnövényekkel gazdagon tarkított kert jó benyomást kelt, és hozzájárul a rendezett környezethez, a ház nyári árnyékolása is elérhető.

Díszes, gondozott előkertekben nem csak lakói, hanem az arra tévedők is gyönyörködhetnek, valamint hozzájárul az utca szép arculatához. Érdemes olyan fajokat telepíteni, amelyek nem csak virágukkal, hanem levelükkel, termésükkel is díszítenek, így majdnem egész évben színesíthetik az udvarokat.

A kert kialakítása során ne alkalmazzunk jelentős méretű terepbevágásokat illetve feltöltéseket, célszerű a megmogatott földtömeg telken belüli elhelyezése.

UTCÁK, TEREK

foto: Koszták Rudolf, fotoMagic

foto: Koszták Rudolf, fotoMagic

Nagytarcsa közhasználatú zöldterülettel viszonylag gyengén ellátott. Legjelentősebb közparkja a településközpontban, a fő utca kiszélesedésében található az evangélikus templom előtti területen. A hársfák árnyéka alatti padokon az idősebbek pihenhetnek, valamint itt állnak a világháborús emlékművek és az államalapítás emléke is.

A település üde színe a községháza mellett kialakított köztér, a szökőkúttal, színes virágágyásokkal, padokkal és a gyerekeknek játszótérrel.

A Füzes-ligeti lakóterület kör alakú közparkjában ivókút és játszóeszközök, a Petőfi-telepen kerítéssel körbevett játszótér, valamint sportpálya várja a gyerekeket.

A lakóterületek utcáinak zöldsávjai növényzettel kevésbé telepítettek. A közterületek többségének rendezettségén még sokat kell javítani, elsősorban járdák és fasorok kialakításával.

A településközpont lakóházainak előkertjeiben virágos növények, bokrok gazdagítják az összképet. A kerítések előtti közterületek fűvesítettek, a fasorok nem jellemzőek, néhol egy-egy fa látható csak az utcaképből.

A kertvárosias lakóterületeken általában nem túl magasra növő dísfákat ültettek a kerítések előtti zöldsávba. A kerítések mentén bokrok, virágok gazdagítják a környezetet. A jelenleg beépülő lakóparkoknál javasolt legalább utcánként egységes fasor telepítése.

A településképi arculat, az utcaképek a közterületek rendezettségének színvonal emelésével, a települési zöldfelületek növelésével és karbantartásával javíthatók. A településszegélyeknél javasolt egységes fasor telepítése.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

A közterületeken elhelyezett, a településre jellemző arculati kialakítással rendelkező sajátos építmények elhelyezésével növelhetjük közterületeink egységességét, identitását.

A település határában fa szerkezetű, virágládát tartó építmények köszöntik az érkezőket és búcsúznak a távozóktól.

Az Európa parkban álló kerti ivókúton a település címere köszön vissza. A műkö ivókút egyedi eleme a közparknak.

REKLÁMHORDOZÓK

Az utcaképhez a hirdetőtáblák, reklámfelületek, cégerek is hozzátartoznak, és kialakításuk nagyban befolyásolja az utcaképek hangulatát. Céljuk elsősorban a figyelemfelkeltés, melynek eléréséhez nem szükséges meghökkentő, harsány megjelenés.

Az igényes, nem túl feltűnő, de jól észrevehető feliratokkal is elérhetik figyelemfelkeltő céljukat. A hirdetés lényege a tájékoztatás, amelyet utcaképbe illően is megtehetünk.

Cégér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy az alkalmazkodjon az épület tagozataihoz, anyaghasználatához. Egy ingatlanon belül azonos rendszerben és megjelenéssel helyezhetők el hirdetőtáblák, feliratok.

A településközpont területén önálló betükből álló, az épület arculatához illeszkedő cégereket láthatunk a posta, a községháza és a Hangya söröző homlokzatán. A gazdasági területen található épületeken már az épülettel együtt tervezett, a homlokzat karakteréhez igazodó és azt erősítő cégereket alakítottak ki.

EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

A tetőfelületbe integráltan, zárt téglalapba és tetőfelülettel párhuzamos síkba rendezetten elhelyezhetők síküveges napkollektorok, napelemek. Szerencsésebb az oldalsó tetőfelületen történő felszerelése.

Szellőzőcsövek, ventilátorok, klímaberendezések kizárólag az épületburokba integráltan helyezhetők el, klíma kültéri egysége takart formában homlokzaton is elhelyezhető.

A parabolaantennákat javasolt az oldalkert vagy a hátsókert irányába néző homlokzatokon elhelyezni. A fehérre vakolt oldalhomlokzaton a fehér parabolaantenna szinte fel sem tűnik, a szomszédos ingatlan beépülésével valószínűleg nem is fog látszani az utcaképben az utcai telekhatártól távolabb elhelyezett antenna.